DOMOLJUB

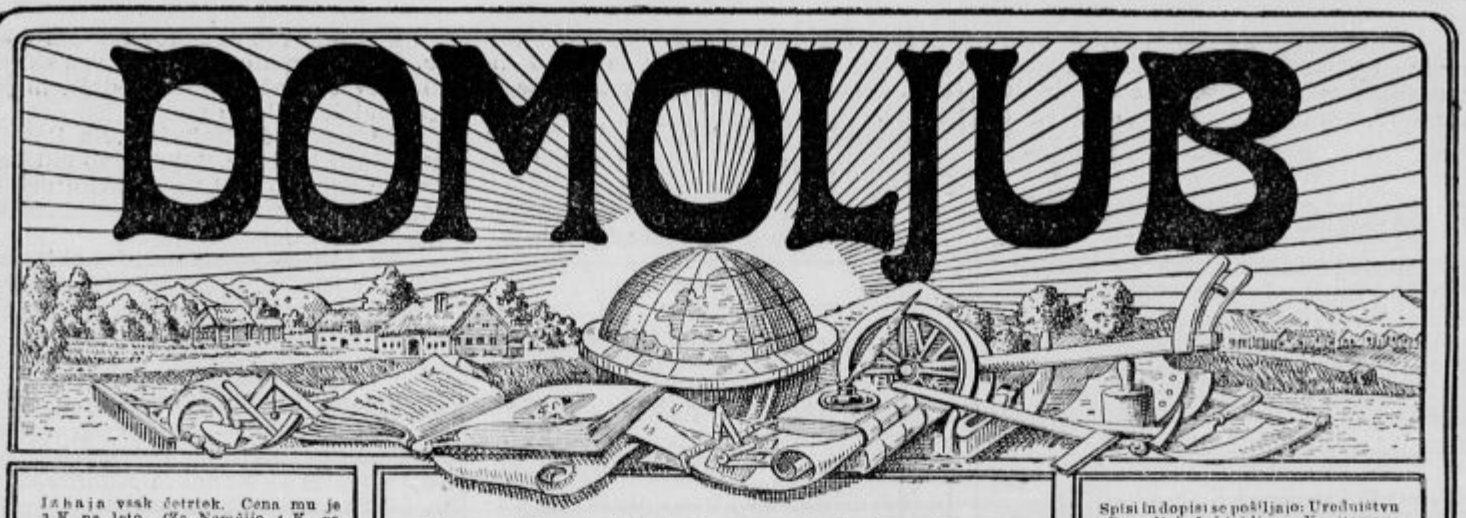

Izhaja vsak četrtek. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za Ameriko in druge tuje države 6 K.) — Posamezne številke se prodajajo po 10 vinarjev.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba", Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravništvu „Domoljuba", Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 28. **V Ljubljani, dne 13. julija 1916.** **Leto XXIX.**

Organizacija — in vse pojde!

To se je v prošlem letu najbolj čutilo, da so bile v raznih deželah velike razlike glede na množino sena in živine, ki se je dajala vojaštvu, pa tudi glede na cene. O tem, da mora biti vojaštvo najprej preskrbljeno, ne more biti nobenega dvoma. V zakopih so naši sinovi, kos našega doma, in zase skrbimo, ko skrbimo zanje. Vsi pa tudi vemo, da ni nihče mislil na to, da bo vojska trajala toliko časa, in da bo najskrbnejša in najvestnejša vojna uprava ni mogla biti pripravljena in organizovana za leta krvavega viharja. To velja za vse države, tudi za Nemčijo, kjer so se morda še bolj, nego pri nas, pritoževale posamne zvezne države, da dobave niso enakomerno razdeljene. Pri nas je ta reč težka tudi za to, ker imamo dve državi. Čisto umljivo je, da si vojak mora poiskati potrebnih reči po čimkrajšem potu; zato je pa tudi jasno, da tiste dežele, ki so bojnim črtam najbližje, najprej in najbolj pridejo v tem oziru na vrsto. Pristavimo pa: dokler ni enotna organizacija izpeljana za celo cesarstvo.

Hvala Bogu! ta reč je zdaj v redu. Naša in ogrska vlada sta se natančno dogovorili, kako bo letos s senom in z živino in poleg tega se je ob skupnem posvetu zastopnikov posamnih dežel določilo, da bo dobava sena in živine po posamnih deželah odslej enakomerno razdeljena, da pridejo tudi tiste dežele na vrsto, ki so jih doslej pustili pri miru, n. pr. Češka in Moravska.

Sempatja se je slišala misel, da je potreba sena in slame za vojaštvo tako velika, da mora pri tem trpeti domača živinoreja. Ravnotako se je glede na klavno živino, ki jo potrebuje vojaštvo, izrekla marsikaka strahupolna beseda. Zato pa čutimo, da je naša dolžnost, da ta strah preženemo in sicer s točnimi številkami, iz katerih bo vsak lahko spoznal, da odslej, ko bo dobava enakomerno razdeljena, ni prav nobene nevarnosti več, da bi se ne moglo izhajati, če bi bilo treba, še par let.

Torej poglejmo! Sena se bo letos v celem cesarstvu pridelalo krog 130 milijonov meter. centov (m. c. = 100 kg). Vojaštvo ga potrebuje samo šest milijonov, torej manj, nego šestdeseti del. Ko bi bila množina vsa popolnoma novo breme, bi se to nič ne poznalo, seveda, — iznova ponavljamo —, če se razdeli na vse enakomerno. Toda konjem, mulam in oslom, ki jih rabi vojaštvo in živini, ki jo krmi, preden se pobije, je bilo treba klasti tudi, ko je bila doma v hlevih. Celo cesarstvo šteje 50 milijonov ljudi, kranjska dežela dobro pol milijona; torej pride na Kranjsko deželo, ko bi šlo samo po številu prebivalstva, stoti del vsega, kar potrebuje vojaštvo; torej šeststo vagonov. Toliko je pa Kranjska dežela v rednih časih izvozila sena iz svoje dežele. Tako bogata je na senu, da se ji, — zlasti pa ob dobri letošnji letini —, ta množina nič ne pozna. Drugo vprašanje so seveda cene in pa glavna reč, kako bo mogoče seno in otavo povsod spraviti pod streho. Ne rečemo, da bo razdelitev šla točno po številu prebivalstva; to pa lahko trdimo, da dobava sena, — enakomerno razdeljena — ne more pomeniti prav nobene škode za živinorejo.

Zdaj pa živina! Vojaštvo potrebuje 6000 govedi na dan, na mesec torej 180.000 glav. Glede na živino se je naša vlada z ogrsko dogovorila, da Ogri poskrbe eno, mi pa drugo polovico. Število živine je pri nas zdaj večje nego na Ogrskem, zato je ta razdelitev nam v korist. Ker štejemo v naši državni polovici okroglo 30 milijonov ljudi, bi torej prišel na Kranjsko šestdeseti del živine, ki se ima oddati vojaštvu; potemtakem 1500 glav na mesec, ali 50 glav na dan. Samo na sebi bi ne bilo to število veliko, ko bi ne bila dežela že tako prizadeta. Klavne živine pri nas ne bo mnogo več dobiti; starih, mršavih šaver ni nihče vesel; pa tudi teh ni več v izobilju. V tem oziru bo seveda treba to šteti deželi v dobro, da je doslej dala, kar je imela in bo treba nekoliko bolj prijeti druge dežele. Bodi pa, kar more: naš račun kaže jasno, da se da naša armada brez vsakega dvoma popolnoma preskrbeti z mesom, ne da bi se iz tega odprla kaka neozdravljiva rana v našem gospodarstvu. Ko bi bilo krmil več, nego jih je, ko bi mogli tudi z zrnjem postreči živini, bi imenovana številka prav nič ne pomenila. Naši živinorejci bi igraje lahko dali vojakom, kar je treba, preskrbeli pa tudi druge državljane z mesom. A bo pa za druge nekam pičla in mesojedci bodo morali nekoliko potrpeti. Ravno zavoljo tega naj se pa bolj krepko seže po deželah, kjer imajo še kaj krmil. Češki in Moravski dajejo sladkorne tovarne pesne zrezke, špiritove zelo redilni izkuh; žita je neprimerno več, nego pri nas, torej tudi več otrobi ostane kmetom. Zato je pa tam še mogoče živino izkrmiti. Deželni odbornik dr. Lampe je na Dunaju pri enem izmed posvetov o teh rečeh povedal zanimivo zgodbico, kako so nekje pripeljali precej nad sto govedi, da bi jih prevzelo vojaštvo, a za to sposobnih jih je bilo neznatno številce.

Da lahko vzdržimo in brez težave s potrebnim senom, pa tudi z mesom preskrbimo našo armado, je pa najboljše dokazano s tem, da se bo še vedno tudi poslej s prostovoljnim nakupom iskalo potrebno blago, ne pa s prisilni-

mi rekvizicijami. To naj si zapišejo sovražne države za ušesa in naj opuste neumno misel, da bomo že kmalu izstradani.

Pregled po svetu.

Hrvatski sabor je bil odgoden dne 4. julija. Poslanci so darovali vsak 50 K in sicer polovico za izobrazbo hrvatskih vojnih invalidov, polovico pa za Ciril-Metodovo družbo v Istri.

Sodba o sedanji ofenzivi četverosporazuma. Curiški list »Tagesanzeiger« javlja: Osrednji velevlasti čakajo dnevi največjih in najtežjih bojev. Če jih kot dosedanje srečno preneseta, sta premagali najbrže največjo nevarnost te vojske. Sovražniki po takem naporu sil ne bodo več sposobni, da nagromadijo tako velikansko silo ljudi in vojnega blaga, kakršno se jim je posrečilo zdaj nakupičiti. Usoda Francije v slučaju, če se ta ofenziva ponesreči, se lahko že danes sluti.

Zeper III. zimsko vojsko. V Rimu je zadelo poročilo, da se pripravlja Angleška na tretjo zimsko vojsko, na hud odpor. Tudi v najvišjih krogih menijo, da mora četverozveza vse storiti, da konča vojsko še pred zimo. Zadržanje Angleške se hudo obsoja, ker je splošno razširjeno mnenje, da zna angleško armadno vodstvo mojstrsko voditi vojsko v obrambo svojih trgovskih interesov.

Romunija se drži. V Sinaiji blizu Bukarešta je bil dne 4. julija romunski kronski svet pod predsedstvom kralja Ferdinanda. Udeležili so se ga vsi ministri in načelnik generalnega štaba. Sklepi kronskega sveta so sicer tajni, a toliko se je izvedelo, da ostane Romunija brezpogojno nepristranska.

Grčija. Razoroževanje grške armade se prične 18. julija. — Nove volitve se razpišejo najbrž še-le v jeseni. Med vojaštvom je razpoloženje različno; večina je četverosporazumu nasprotna.

Grčija še nevtralna? Iz Berolina se naznanja, da bosta poslanika Avstrije in Nemčije najbrž zapustila Atene, ker Grčije odslej ne smatrata več kot nepristransko državo.

Srbska vlada bo premestila svoj sedež s Krfa v mesto Tuluz ali pa Marsej na Francoskem.

Perzija zasedena. Anglija in Rusija sta prav na tihem zasedli Perzijo. Na neki londonski konferenci sta se dogovorili o interesnem ozemlju ene in druge stranke. Rusko ozemlje so že zasedle ruske čete, ravnotako večinoma tudi angleško. Angleži so zasedli Kirman, da varujejo perzijske meje proti Afganistanu in Beludžistanu. Dasiravno ima Perzija še danes svojo vlado, vendar sama od sebe ne more ničesar več. Kot samostojna država izgine Perzija iz zemljevida šele po vojni, v resnici pa že danes te države ni več. Perzija je danes ruska in angleška kolonialna posest.

Med Mehiko in Ameriko še ni vojskine napovedi; pogajanja še niso končana. Upati je, da se huda kri poleže in pomiri.

Japonska se dviga. Rusija sklepa z Japonsko novo pogodbo, ki bo koristila seveda v prvi vrsti japonski državi, kajti Japonska bo čuvala in obvladovala zadnje rusko pristanišče na vzhodu.

Svetovna vojska.

Splošna ofenziva naših sovražnikov. — Sesta ofenziva ob Soči. — Hudi boji na prostoru od morja do Tolmina. Ponovni naskoki odbiti. Gorica večkrat obstreljevana. — Siloviti boji na zahodu v Pikardiji. Nemci so se na par točkah umaknili. — Naši protisunki v Bukovini. — Ogromne izgube Rusov pri Baranovičih.

VOJSKA Z ITALIJO.

Šesta ofenziva ob Soči. Z nenavadno silo so se zaletavale italijanske čete v dneh od 29. junija do 4. julija v naše postojanke ob Soči. Noč in dan je grmelo, napadi so se vrstili na napade. Najhujša sta bila dneva: 29. junij in 4. julij. Ker je pihal južni veter, se je čulo bobnenje daleč v zaledje, na Kranjsko in drugam in sicer s tako določnostjo, da je bilo pretresljivo in grozno. Toda Lahom tudi to pot ni vedlo. Imeli so velikanske izgube. Vrgli so se bili z zavestjo, da prodro, osobito na ključ do Gorice. Skoraj pijani zmage so vzklikali, da se je čulo v Gorico: Živela naša Gorica! A za kazen so jih naši v ročnem metežu tako naklestili, da se je zopet čulo pretresljivo vzdihanje, bolestno kričanje in vpitje. Odgnani so bili — a strahovito izredčeni. — V hudem ognju se je nahajal zlasti odsek **med morjem in Grižo-Brdom.** Neprestano so ga Lahi napadali. Sovražnik je osredotočil svoje najljutejše napore proti grebenu vzhodno od Tržiča. Naše črnovojniške čete so ga držale kljub sedmerim napadom. Ravnotako so bili Lahi odbiti pri Bagni, pri gori Kosiču in vzhodno od Selc. Pred goro Sv. Mihaela in sv. Martina je preprečilo napredovanje Lahov naše vrlo topništvo.

Ob tirolski fronti. Med Brento in Adižo se ponavljajo manjši boji. Naši so sedaj sijajno utrdili in zastražili črto: Monte Zebio, 6 km severno od Asiaga, Monte Rasta — nekoliko zahodno od Asiaga, severni del doline reke Posina, gora Monte Majo, severozahodno od Arsiera, gora Pasubio, ob tirolski meji zahodno od Arsiera, in od tam v zahodni smeri do Adiže.

Odbiti naskoki Lahov južno od Suganske doline. Zelo močne sile Lahov so napadle dne 5. julija južno od Suganske doline našo bojno črto med Cima Dieci in Monte Zebio. Sovražnik je bil povsod zavrnjen in odbit. Tudi 6. in 7. julija je bilo več napadov na tem odseku. Šest pehotnih divizij in več skupin alpincev so naši odločno odbili in jim prizadejali najtežje poraze.

Od morja do Tolmina. Na Posočju grmi dalje in dalje. 6. julija so bili Lahi krvavo odbiti zlasti na grebenu pri Tržiču, kjer so po ostrem topniškem ognju večkrat napadli.

Na Gorico so namerili Lahi svoje topove zlasti 8. julija, pa tudi prejšnje dni; brezobzirno so streljali celo na našo vojno bolnišnico pri Renčah.

FRANCOSKO BOJIŠČE.

Strašni boji ob reki Somme. (Somme — izg. Som — je severofrancoska reka v Pikardiji, ki se izliva pri St. Valéry v morje — Kanal la Manche.) Južno od Somme so se umaknile nemške čete v drugo obrambno črto. — Od 4. julija dalje so bili na celi črti od morja in ob reki Somme hudi artiljerijski dvoboji. Angleži napadajo z ogromnimi silami, dasi ne dosezajo kaj prida uspeha, pač pa žrtvujejo ogromno vojaštva. Kakor se kaže, ne bo šlo čez uspeh prvega, najmočnejšega spopada. Prvi spopadi so pa bili strašni. Večdnevni bobneči ogenj ni mogel prepoditi Nemcev iz prednjih postojank. Ko so angleške čete jurišale v gostih masah, so jih Nemci sprejeli z divjim ognjem strojnih pušk. Nato so se v sklenjenih vrstah in v polnem redu umaknili. Izvedenci prorokujejo še dolgotrajne boje na tem ozemlju.

V ozemlju Verduna so se Francozi brezuspešno zaletavali proti utrdbi Thiaumont in na Mrzlo zemljo. Za utrdbo Vaux, ki je v nemških rokah, so se vrstili tudi strastni boji. Govori se, da so Francozi že obupali in da hočejo brambo Verduna opustiti. »Verdun je največji grob na svetu; v njem so pokopali Francozi moč svojega naroda.« V Nemčiji je sedaj ujetih 345.000 Francozov.

Strahota. Po poročilu pariških listov so spravili Angleži na 50 km dolgo fronto na francoskem bojišču v Flandriji čez 3000 topov različnega kalibra od najtežjih ladijskih do navadnih poljskih topov. Samo težkih ladijskih topov imajo čez 800. Na nemške postojanke je bilo oddanih v prvih sedmih dneh angleške ofenzive čez pol milijona granat in šrapnelov, kar znaša vrednost 600 milijonov kron. Sedem dni in noči je neprestano bruhal iz žrel angleških topov ogenj na nemške postojanke. Gromenje topov je bilo tako silno, da se je razločno slišalo celo čez morje na — Angleško. — Švicarski listi sodijo, da so pripravili Angleži in Francozi za ofenzivo 2 milijona mož.

Pridobitve skupne ofenzive na zahodu kljub temu niso tako znatne. Največji napredek ne presega 5 km in še to samo na dveh mestih ob reki Somme. Število ujetnikov znaša — po francoskih poročilih — 8000 mož.

Velikanska bitka na zahodu. Boj, ki se bije južno in severno od Somme, je glede na število udeleženih borilcev največji, ki se je kdaj bil na zahodni

bojni črti. Dogodki se razvijajo po skrbno premišljenih strategičnih načelih, na katerih sloni vsa ofenziva. Angleško ofenzivo vodita generala William Roberston in Douglas Haig.

VOJSKA Z RUSI.

Rusi poskušajo zdaj tu, zdaj tam. Prvotni namen ruske armade, prodreti proti Lvovu, se ni obnesel. Zdaj so se z večjim ognjem lotili prodiranja proti Stanislavu. Pri Kolomeji so naši morali res izprazniti svoje postojanke, ker je rusko armadno vodstvo vrglo samo tu sem čez 200.000 vojaštva. — P r i m e s t u B u č a č u ob Stripi so se naši zaradi prevelikih in močnih ruskih sil umaknili do reke Koropiec, ki teče med Stripo in Zloto lipo. S tem se je v središču izravnala fronta. V kraju Barič ob Koropiecu so bili Rusi vdrli v naša kritja, a so jih morali kmalu zopet zapustiti. Na nekaterih mestih, na primer pri Baranovičih, imajo Rusi ogromne izgube; pred postojankami naših čet leži na tisoče mrtvih trupel, kajti ruski poveljniki pode svoje čete brezsrčno in brezobzirno v smrt.

V Volinijo so Rusi zopet privlekli ogromna ojačenja ter ponovili napade ob srednjem Stiru pri Kolkih. Ker na tem bojišču vztrajajo naše in nemške čete že štiri tedne v neprestanih bojih, je poveljstvo ukrenilo, da so izpraznile najsprednejše postojanke in se umaknile za eno črto v odsek severozahodno od Kolkov. Napadi Rusov na obeh straneh Sokula so se skrhali s slabim izidom za napadalce. — Pri Stiru, zahodno od Kolkov, so Rusi ujeli, ako verjamemo njihovim poročilom, 5000 mož, med njimi 170 častnikov.

V Bukovini je ruska ofenziva ustavljena; naše čete so se utrdile na oratem območju na bukovinsko - sedmograško - gališki meji in ranijo Rusom prehod na Sedmograško. V Bukovini sami ima naše vojaštvo zaseden 10 km širok pas vzhodnosevernega pobočja bukovinskih Karpatov. Ruske čete so se veliko prizadejale, da bi vdrle na sedmograška tla, a se jim ni posrečilo. Dne 5. julija so odbili planinski deželnobrambni polki zahodno od Kolomeje pri Delatinu veliko ruskih napadov ter privedli čez 500 ruskih ujetnikov.

Uspešni protisunki. V Bukovini so naše čete v dolini gornje reke Moldave zadale občuten udarec ruski pehoti.

Ofenziva proti Hindenburgu. Dne 3. julija so se začeli Rusi gibati tudi na črti Naroško jezero — Smorgon južnovzhodno od Vilne. Južno od Naroškega jezera so nadaljevali Rusi tudi naslednje dni svoje naskoke. Po ljutem boju so bili odbiti.

BALKAN.

Pri Solunu je pričakovati važnih dogodkov. General Sarrail se je podal v spremstvu srbskega prestolonaslednika in glavnega štaba na fronto. Vojne poročevalce so odpravili od fronte. — Ob desnem Vardarskem bregu se nadaljujejo srditi artiljerijski boji. Bolgari so baje povsod prekoračili mejo in nemoteno prodirajo.

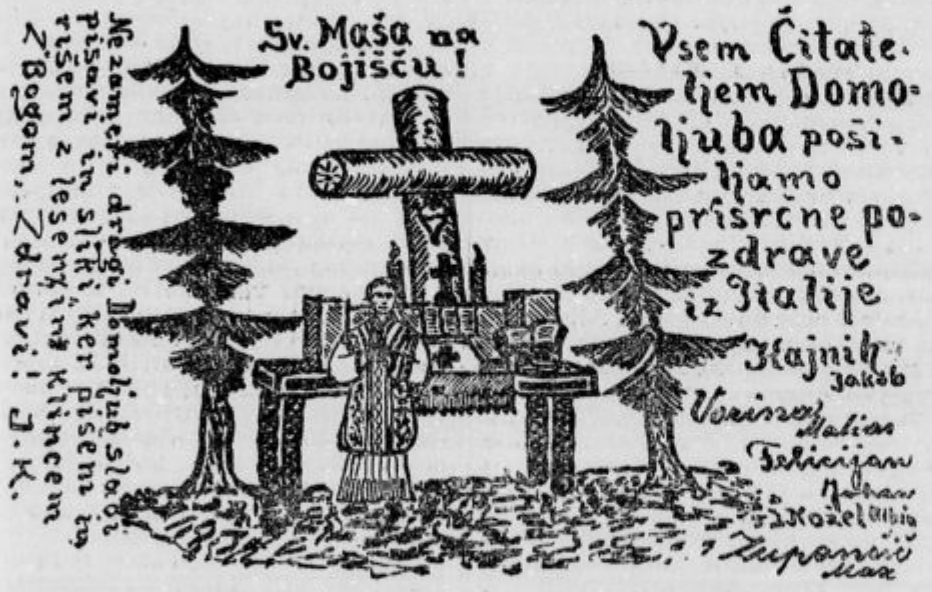

Kajnih Jakob (87. pp.) nam je poslal vojno dopisnico, ki je nanjo narisal prizor: **Sv. maša na bojišču!**

Tedenske novice.

Knezoškofijska zasebna gimnazija v »Zavodu sv. Stanislava« v Št. Vidu nad Ljubljano je izdala slovensko šolsko poročilo. Prof. Kržišnik opisuje zavod tekom vojne. V zavodu je velika vojaška bolnica, zato so nekteri gimnazijski razredi nastanjeni v ljudski šoli. Na zavodu je poučevalo 18 profesorjev, profesor dr. France Kulovec pa je znan vojni kurat »kranjskih Janezov«. Zavod je poslal na bojišče 83 gojencev. Junaške smrti so umrli: Kočevar Štefan, Pojè Stanislav in Kastelic Franc, sami vzorni fantje. Tekom zadnjega šolskega leta so bili v zavodu 12 krat zrelostni izpiti, za dijake, ki so odhajali v vojake ali prihajali iz fronte. Maturo so napravili: Marinko Ivan, Zupanc Franc Jožef, Likar Ludovik, Šivavec Vincencij (z odliko), Poš Ludovik (z odliko), Gorše Ivan (z odliko), Jerman Anton, Rotar Stanislav, Vidmar Peter (z odliko), Kastelic Ivan, Kastelic Frančišek (z odliko), Strah Jožef, Trampuš Rafael, Varl Valentin, Arko Jožef, Čepon Anton (z odliko), Koželj Jožef, Nadrah Ignacij in Magajna Peter. Koncem leta je bilo v zavodu 286 učencev od katerih jih je dobilo odliko 70; z dobrim uspehom sposobnih 176, v obče sposobnih 11, nesposobnih 22, ponavljalni izpit je dovoljen 3, brez razredbe so ostali 4. — Vpisovanje za prihodnje šolsko leto se vrši 18. septembra 1916.

Vojno obhajilo otrôk. Sv. oče Benedikt XV. je naročil, naj bi otroci po vseh škofijah dne 30. julija (na dan druge obletnice svetovne vojske) slovesno pristopili k sv. obhajilu in sicer v namene sv. očeta.

Umrl je 4. julija v Šinkovem turnu vpokojeni župnik č. g. Janez Teran v starosti 83 let. Zadnja njegova služba je bila v Ljubnem, kjer je pastiroval 28 let. N. p. v m.!

Zlato mašo bo imel goriški kanonik msgr. Ivan Ev. Kolavčič dne 16. julija v Gorici. Častitljivi starček je edini izmed kanonikov stolnega kapitlja, ki je ves čas vojske ostal na svojem mestu.

Umeščen je bil 2. julija bivši praški nadškof in kardinal Škrbensky za olomuškega knezonadškofa. Pri sv. opravilu je bilo navzočih veliko generalov, visokih častnikov in visokega plemstva.

Nagla smrt. Umrl je 8. julija popoldne nenadoma od kapi zadet stavbni nadsvetnik inžener Franc Pavlin, predstojnik stavbnega oddelka kranjske deželne vlade.

Kranjski patriotični vojni znak se dobiva za znesek 3 K udi pri upravi »Domoljuba« — Katoliška tiskarna, pritličje. Pri naročilih po nakaznicah naj se doda znesek za poštnino, na nakaznici pa napiše označba: za »naročeni znak«. — Čisti dohodek se obrne za vojaške vdove in sirote.

Za mašnika bosta posvečena dne 15. julija v inomostu gojenca rimskega zavoda »Germanicum« dr. J. Fabijan iz ljubljanske škofije in dr. A. Slamič iz tržaške škofije.

Nova banka v Ljubljani. Deželna vlada v Ljubljani je potrdila pravila nove banke pod firmo »Ilirska banka« v Ljubljani ter dala dovoljenje za ustanovitev deželnemu glavarju dr. Ivanu Šusteršiču in tovarišem. — Ustanovni občni zbor bo 9. avgusta ob treh popoldne.

Za obrambo domačega kostanja. Deželni predsednik za Kranjsko je izdal odlok, ki prepoveduje sekati drevesa domačega kostanja, razen stara ali poškodovana debla.

Nevihta s točo. Na praznik sv. Petra in Pavla je klestila toča po župniji Zaplani ter napravila deloma precejšno škodo.

Utonil je 9. julija v Ljubljanici 13-letni mladenič Stanko Pestotnik, stanujoč na Prulah (šentjakobsko predmestje).

Vročina in suša. V Primorju, zlasti okrog Reke, je bila zadnje dni občutna vročina, ki je zdaj pritisnila tudi pri nas. — Morje je imelo tudi čez 25° C. gorkote.

Tatvina. V kolodvorski čakalnici v Zagrebu je bilo te dni vinskemu trgovcu Jožefu Dolinar iz Kozarij pri Ljubljani ukradenih 760 K.

Smrt v Ameriki. Umrl je, kakor pišejo, voditelj slov. soc. demokratov Etbin Kristan.

Vojaške novice.

Odlikovanje. Vojni kurat Ivan Kogovšek v Ljubljani je prejel duhovniški zaslužni križec 2. vrste.

Pozvanje črnovojnikov. Z Dunaja poročajo, da bodo pri zadnjih naborih potrjeni črnovojniki poklicani v vojno službovanje, ko bo glavna žetev dokončana; poklicani bodo v dveh oddelkih. Okoli 15. avgusta bodo najbrž pozvani črnovojniki do 36. leta.

Promet z blagovnimi vzorci je ustavljen sedaj na sledeče vojnopoštne urade: št. 40, 42, 47, 63, 66, 68, 71, 72, 75, 84, 87, 110, 126, 136, 139, 162, 169, 173, 189, 206, 351, 351/2, 351/3, 352 in 353.

Nenavadno naključje. V bojih na Flanderskem je padel neki Nemec iz Pasave v močvirje, a se iz njega ni mogel rešiti; pogrezal se je vedno globlje. Že je izgubil upanje, da bi mogel še živ priti iz redkega blata. Kar trešči granata poleg njega s tako silo, da ga vrže daleč vun na trdnejša tla. Ostal je živ, samo malo kosti mu je prerahljalo.

Tudi mi se postavimo. Vedno beremo, da pošiljajo naši vrli vojaki pozdrave svojim domačim z raznih bojišč. Naj se oglasimo tudi mi, kar nas je starejših črnovojnikov našega železnega 17. polka, ki sicer nismo v bojnem metežu, vendar pa enako zvesto služimo ljubi domovini tu v gorati Tirolski. Skoro 14 ur na daleč stražimo večinoma Slovenci, ki nas je blizu do 200, železniško progo. Tu v M...s nas je skupaj deset. Tukajšnji domačini so jako dobri in pobožni ljudje. Pa tudi mi imamo priložnost, da lahko gremo vsak drugi dan in vsako drugo nedeljo k sv. maši. Preskrbljeno nam je tudi bilo, da smo opravili dne 23. in 24. maja velikonočno spoved in sv. obhajilo. Veseli smo, ker dobivamo vsakdanjega »Slovenca«, pa tudi na »Domoljuba« in na »Slov. Gospodarja« smo naročeni. — Pošiljamo vsem Slovencem, v prvi vrsti pa našim ženam ter vsemu dobremu slovenskemu ženstvu in vsem, ki se trudite na domači grudi, iskrene pozdrave v nadi, da se bomo ob srečni vrnitvi lahko pogledali iz oči v oči kot znak stanovitne zvestobe. Bog daj! — Leopold Gostič — Homec, poddesetnik Primož Žlindra — Sodražica, Jožef Dobravec — Reka, Janez Rakovec — Krašnja, Anton Dremelj — Grosuplje, Anton Škof — Vrhnika, Nikolaj Černič — Adlešiči, Andrej Osterman — Kočevje, Anton Tomec — Kočevje, Jožef Zugič — Sv. Križ pri Kostanjevici.

Za domovino! Tukaj, kjer se naši hrabri »Janezi« borijo z Lahom, sta prelila kri za domovino mladeniča Jernej Jerin in Janez Mrčun. Padla sta 19. junija. Oba sta bila dobra in zgledna fanta, doma iz soseske sv. Štefana v moravški župniji, rojena leta 1897. Tovariša sta bila v mladosti, služila sta pri isti kompaniji, in zdaj počivata skupaj z drugimi tovariši v ozki dolinici med zelenimi smrekami. Gori v nebesih pa — tako upamo — uživata plačilo za trud in požrtvovalnost. Bodi jima lahka zemljica italijanska! — Svoje mlado življenje je daroval domovini Jožef Pollak, viničarski sin iz Velikega Janišberga pri Kapeli. Potem, ko je bil 6 mesecev v Galiciji, se je poda! tja proti Doberdobskemu odseku, kjer ga je po treh mesecih zveste službe zadela krogla v vrat. — Bil je popolnoma vdan v božjo voljo; pritoževal se nikdar ni. Počivaj naj v miru! — Umrl je v Iglavi na Moravskem v bolnišnici vojak Janez Kuder, doma iz Znojil, župnije Čemšenik, star šele 18 let. Bil je zgleden član mladeniške Marijine Družbe. Radi so ga imeli ne le domači, temveč vsi, ki so ga poznali. Janez, raduj se v Gospodu! Na svidenje v nebesih! — Vojak Albin Senčar piše: Naznanjam žalostno novico, da smo 23. junija izgubili ljubeznivega prijatelja Antona Zupančiča, ki smo ž njim bili skupaj 9 mesecev. Pokojni je bil vedno vesel in pogumen; sedaj je bil zadet od sovražne granate ter je v par minutah izdihnil. Bila mu lahka koroška zemljica. Podpisani tovariši žalujemo po njem: Albin Senčar, Josip Rebolj, Janez Struna, Josip Živalič, Jakob Zajc, Franc Žiravnik, Ferdinand Zalar.

Italijanski general padel. Na južnotirolskem bojišču je padel laški brigadni general polkovnik Karel Giordano. — Na nedavno potopljeni italijanski ladji »Principe Umberto« je utonil laški polkovnik Piani.

Iz ujetništva. Na Italijanskem se nahaja kot ujetnik Franc Kalan iz Gosteč. Vojskoval se je 11 mesecev na italijanski fronti ter bil ves čas zdrav in vesel, dokler ga ni zadela nemila usoda. — Skoraj bo dve leti, odkar je odrinil v vojno službo Jožef Barle iz Dobrniča, a od takrat se ni bil še nič oglasil. Zdaj je pa dobila njegova sestra iz daljne Rusije karto, v kateri ji piše, da se mu uprav dobro ne godi. — Ne obupajte! Posestnica Marija Kuhar — Duple pri Tržiču — piše: »Tudi jaz sem se bila že popolnoma vdala v misel, da je moj sin Anton izgubljen; a po preteku 16 mesecev dobim dopis z Ruskega, v katerem naznanja, da se nahaja v rudniku Ušahov (hersonska gubernija). Zdrav in zadovoljen je pisal že večkrat, a došlo doslej ni bilo še nobeno pismo. Nepopisno sem vesela jaz in njegove sestre. Očeta ima že 16 let v grobu.« — In zopet eden: Oglasil se je črnovojnik Ljubljančan Pavel Kveder, ki že 15 mesecev uživa ruski zrak. Pravi, da je trdnega zdravja.

Pravo zadel. Pri vojaški vaji vpraša poveljnik nekega tirinškega polka ondi nanovo nastavljenega poročnika med drugim tudi to-le: »Kaj bi napravili, ako bi v bitvi na levo in desno pritiskal na vas in vaše moštvo sovražnik, od spredaj bi bila sovražna artiljerija, od zadaj bi pa napadala sovražnikova konjenica?« Mladi častnik odgovori po kratkem pomisleku, kakor bi poveljeval: Rekel bi: »Pozor! Puške doli! — Molite!« — Polkovnik je bil vsled tega odgovora nekoliko presenečen, obrne se molče proč in odide tiho prikimajoč z glavo.

Razne novice.

Nevtralnost sv. očeta Benedikta XV. Zdaj, ko skuša svetovna vojska vse preobrniti, ko ginevajo kraljestva, ko se iz razvalin med obupnimi klici poraja nov čas, se pa vendar neomajno dviga tisti prestol, ki je zidan na trdno skalo, stoji trdno in krepko tisto kraljestvo, ki ni od tega sveta, pa je vendar tudi za ta svet: papeštvo. — Nepristranost ali nevtralnost papeževa pomeni pač več, kakor nevtralnost drugih posvetnih držav. Med vsemi poglavarji nevtralnih držav je papež najbolj nevtralen; kajti njegova nepristranost ni le zunanja, marveč tudi notranja. Zunanja nevtralnost drugih držav je v tem, da se naravnost ne udeležujejo vojske, pač pa imajo do vojskujočih se držav gorke simpatije, ali jim pa tudi v mislih in željah niso naklonjene. — Drugače papež. Sv. oče ima enako ljubezen do vseh, naj govore katerikoli jezik, njegova višjepastirska skrb se razteza na vse narode. Njegove simpatije niso nikdar na strani vojskujoče se stranke kot take, pač pa vsekdar pri oni stranki, ki se bori za pravičnost; kajti kot učitelj in varih resnice se mora zanjo tudi potegovati, pri tem pa ne išče ne časnih ali zemeljskih koristi, ampak to ravnanje mu zaukazuje nad vse časne interese vzvišeno stališče namestnika Kristusovega — Kljub temu se širijo okrog zlobna sumničenja, kakor da papež podpira Italijane, da drži z entento in druge take neutemeljene in popolnoma neresnične trditve. Namen ljudi, ki na tak način izpodkopavajo veljavo in čast svetega očeta, je očividen: vcepiti dobrim ljudem sovraštvo do namestnika Kristusovega in s tem do sv. Cerkve same. Toda laž ima kratke noge. Ugleda svetega očeta in njegove veljave, ki se je tekom sedanje vojske vsestransko utrdila, taki škodljivci ne bodo porušili.

Pomenljivi sklepi. Duhovščina črniške dekanije na Goriškem je poslala 19. junija pomenljivo spomenico mini-

strstvu za notranje zadeve. V tej zgodovinsko važni spomenici izraža duhovščina v imenu slovenskega ljudstva trajno in odkrito vdanost in zvestobo do ljubljenega cesarja in najvišje dinastije; dalje se zahvaljuje za brambo lepe slovenske zemlje proti zahrbtnemu sovražniku, izraža tudi zahvalo vladi, da je v teh dneh groze velikodušno skrbela za ljudstvo v vseh zadevah. 4. in 5. točka se glasita doslovno:

4. Slovensko ljudstvo na Goriškem prosi, naj visoka vlada postavi po zgledu v sosedni kronovini Istri tudi pri nas vladnega komisarja in mu poveri agende avtonomne deželne oblasti, in sicer zaradi dejstva, da se je deželni glavar s svojimi uradi že pred izbruhom vojske umaknil iz dežele in se še sedaj čez leto dni ni vrnil v tako težko preizkušeno Goriško.

5. Slovensko ljudstvo na Goriškem prosi visoko vlado, naj blagovoli pripomoči glavnemu mestu dežele, Gorici, ki leži v sredi slovenskega dela dežele in šteje polovico slovenskega prebivalstva, do javnih slovenskih ljudskih in meščanskih šol. A tudi ostali slovenski del Goriške nima sedaj nobene srednje šole, in zato prosi podpisana duhovščina, visoka vlada naj s prihodnjim šolskim letom, če le mogoče, v kronovini sami prej obstoječe srednje šole odpre, a v mestu Gorici pa z javnimi napisi dokaže, da je vedno patrijotično čuteče slovensko ljudstvo v tem težkem času pri visoki vladi našlo enakopravnost.

Črniče pri Gorici, dne 19. rožnika leta 1916.

Za duhovščino črniškega dekanata:
Alojzij Novak, župnik in dekan.

Cesarjev spomenik. Rekonvalescentni oddelek 25. pp. v Zagrebu je izdelal lep špomenik cesarja Franc Jožefa, ki so okrog njega razvrščeni doprsni kipi avstrijskega prestolonaslednika, nadvojvode Friderika, generalnih polkovnikov Hoetzendorfa in Boroevića. Spomenik bo tekom tega meseca odkrit.

Slovenski napisi. Na vseh šolah v tržaški okolici so sedaj nadomestili samolaške napise s slovenskimi in laškimi. Torej vendar drobtinica pravičnosti!

Zvonovi. Na Solnograškem so jeli snemati zvonove za vojno upravo dne 27. junija. Razbijejo jih kar v zvonikih, da spravljanje na tla ne povzroča prevelikih težav. — V Mariboru nadomestujejo bakreno streho na cerkvi Matere Milosti s pločevinasto.

Prekop med Dravo in Blatnim jezerom. Zgraditi nameravajo kanal, ki bi vezal Blatno jezero na Ogrskem z Dravo ob izlivu Mure. Ogrska vlada bo gotovo odobrila načrt. Dolžina prekopa bi znašala 45 km.

Železnica na Lovčen. Velik napredek v osvojeni Črnigori je žična železnica, ki jo je napravila avstrijska vojna uprava iz Kotora na Lovčen. Zgradba ni bila lahka, ker je pobočje strmo in skalovito.

Oblak se je utrgal. Nedavno je bila nad Prago in v okrožju velikanska nevihta. Uprav nad praškim mestom in okolico se je utrgal oblak; naenkrat je bilo vse preplavljeno z vodo, ki je vdrla v kleti in v nižje prostore. Tudi iz Litomeric, Mosta in drugih mest se poroča o vremenskih nezgodah.

Tudi tobak na karte. Na Nižje Avstrijskem so ponekod vpeljali karte za tobak, ker se je dogajalo, da so se nekateri kadilci preobilno preskrbovali s to »božjo« travico.

Dopisi.

Šmartin pri Kranju. Dragi »Domoljub«! Vedno samo žalostne novice iz naše prijazne vasice. Umrl je 18. junija na Bregu posestnikov sin Mihael Porenta, star 13 let. Rajni je bil ponižen in prijazen fantič, priden in marljiv pri delu. Pred dvema letoma mu je umrl oče, pred tremi meseci pa stric. Izmed sedmih sinov je bil Miha najmlajši, a mu je neizprosna jetika pretrgala nit mladega življenja. Želel je videti še svoje štiri brate, ki se nahajajo na bojišču, a mu ni bilo dano. — Z Brega je šlo tekom vojske okoli 50 mož v vojaško službo. Gotovo veliko za vas, ki šteje samo 32 hiš. — Dela imamo silno veliko, pa ker so naše mladenke pridne in vajene dela, zremo mirno v bodočnost. Naše geslo je bilo in ostane: Vse za vero, dom, cesarja!

Iz Škocijana pri Mokronogu. Najboljši padajo in umirajo za domovino. Po sedemnajstih mesecih šele je prišlo poročilo, da je umrl v Przemyslu dne 31. decembra 1914 Anton Cvet iz Gornjih Dol. Bil je član mladeniške Marijine družbe in načelnik našega »Orla«. Tako kremenitega značaja, kot je bil rajni, ni bilo v naši organizaciji. Bil je s celim srcem »Orel«, obenem pa tudi vesten član Marijine družbe. V najhujših borbah — kakršne je poznal le Škocijan — je vzdržal. Ni manjkalo na njegovo osebo napadov ne v časopisju, ne na cesti! Toda pri njem je vse to le podžigalo vnemo za katoliške organizacije. Celo uro daleč je hodil po trudapolnem delu k telovadnim, pevskim, godbenim in igralnim vajam; naj je bilo vreme kakršnokoli — Cveta ni manjkalo. — Predno je odšel k vojakom, jeseni leta 1913, je predstavljal na odru smrt vojaka, ki mu govori Marija: »Fantič le gori vstan', greva za Jezusom«. Predstava je postala resnica! Značajnemu mladeniču bodo ohranile naše organizacije trajen spomin.

Iz Bučke. Na praznik sv. Petra in Pavla smo imeli novo mašo. ki jo je pel g. Janko Komljanec; to je že četrti izmed še živečih duhovnov iz naše župnije, kar je nekaj izrednega za naše razmere in ne veliko župnijo.

IVERI.

Iz arabskih pregovorov. Orel ne lovi muh. — Ako dojde revščina, odide prijateljstvo. — Od sreče do nesreče je le en korak; od nesreče do sreče pa dolga pot. — Ako se smejiš, te vsakdo vidi, če se pa jokaš, pa nihče.

Listek

Gramoz in Otrobek.

Vesela povest z žalostnim koncem.

Spisal —r.

(Dalje.)

»Da, dvajset tisoč in poleg tega še dobro založena prodajalna,« pristavi Otrobek.

»Dobro založena prodajalna,« odmeva z onstran mize, kjer je sedel Gramoz.

»Štiri tisoč dobim vsak dan zanjo,« pobaha se Otrobek.

»Štiri tisoč, in to je vse najino,« vzklikne Gramoz.

»Da, in to bo vse najino takoj po poroki,« poprави mu Otrobek.

»Takoj po poroki! — Oh, ljubi Otrobek!« vzdihne Gramoz.

»Oh, najljubši Gramoz!« zašepeče Otrobek.

»Kaj bi odlašala s poroko!«

»Pa res, kaj bi odlašala!«

»Ako ti je všeč, naju okličejo danes teden enkrat za trikrat in v ponedeljek zjutraj je že lahko poroka.«

»Meni je všeč, kar je tebi všeč.«

»In po poroki bo vse najino, dvajset tisoč in dobro založena prodajalna.«

»Da, vse bo najino. Mokarijo prodava in si kupiva malo hišico z vrtom.«

»Oh, ljubi Otrobek, kar iz ust si mi jo vzel. Res, kaj bi se ukvarjala pri takem premoženju s kupčijo! Prodajalno prodava in si kupiva hišico zunaj mesta. Jaz bom na vrtu kopal in sadil, ti mi boš pa pospravljala, kuhala in pomivala.«

»Da, jaz ti bom kuhal in pospravljal, toda ti me boš moral rad imeti.«

»Oh, saj te imam že sedaj, pa še kako!« hiti Gramoz zatrjevati, zgrabi zavitek s hranilničnimi knjižicami in si ga pritisne na — srce.

»Oh, ljubi Gramoz!« vzdihne Otrobek.

»Oh, najljubši Otrobek!« odmeva pri Gramozu.

»Kako prijetno bova živela!«

»Da, prijetno bova živela in starost delala!« sklene snubivski pogovor Gramoz.

•

Storila sta, kakor sta se bila domenila. Naslednjo nedeljo sta bila oklicana enkrat za trikrat, in v ponedeljek potem sta bila Gramoz in Otrobek že mož in žena.

Pri navadnih ljudeh nosi žena po poroki možev priimek. Otrobek je pa ostal tudi kot zakonska žena v svojih in moževih očeh Otrobek in »on«. Kakor je torej v samskem stanu meril, tehtal, prodajal, tako je potem v zakonu kuhal, pospravljal in pomival.

Temu se pa ne smemo čuditi, kajti Otrobek je imel pri poroki že črez petdeset let, in v starosti se človek pač težko privadi tujemu imenu in tujemu — spolu.

Kmalu po poroki sta srečna zakonska prodala mokarijo in si kupila hišico ter jela delati starost. Gotovo bi bila živela še lepo število let, da ni bilo pomanikanja masti, kajti na tem sta umrla prezgodnje smrti Gramoz in Otrobek.

4. Usodni prešič.

Ko se je vnela svetovna vojska, večina ni mislila na najhujšo njeno posledico, namreč na strašno prelivanje krvi, marveč oči ljudi so bile vprte v — želodec. Vse se je hitelo zalagati z živili, kakor da bi med vojsko vsa zemlja nehala roditi. Trgovcem se je že takrat napovedovala srečna doba sedmerih debelih krav. Poprej so ponujali, celo na upanje, ob izbruhu vojske so pa prodajali za dober srebrni denar, kakor bi delili milosti. Ljudje so kar obsuli prodajalne, in trgovcem je šlo tudi staro, prežlano blago ko maslo.

»Draginja bo in lakota; v kratkem se ne bo nič dobilo,« so prerokovali vsi vprek. Premeteni trgovci so se pa smejali v pest in prodajali.

Sploh je pa v tej dobi stan prerokov in prerokinj zelo narastel. Državi bi se gotovo odprl bogat vir novih dohodkov, ako bi se jim naložil obrtni davek. Njihova prerokovanja seveda niso nič kaj prida. Kolikor mi je znano, se je dosedaj v polnem obsegu vresničilo samo eno prerokovanje.

Takoj koncem poletja leta 1914. so namreč dobri poznavatelji zveze med vojsko in svetovnim trgom napovedovali, da bodo ljudje zelo padali, in da se bo nasprotno živina dvigala. In to se je res izpolnilo. Kajti medtem, ko je cena ljudi, zlasti ženskega spola, zelo padla, (za vojsko sposobni moški so seveda izvzeti), se neprestano draži živina in živinski izdelki, kakor n. pr. meso, volna, pečenka, sukno, zrezki, milo, sir, usnje, mleko, čevlji, klobase, žima, zlasti pa mast in sveče.

Kar se tiče svinjskih izdelkov, prekajenine, klobas, gnjati, plečet, masti in slanine, je vzrok njihovih vedno dvigajočih se cen nek poseben pojav, ki se je opazil v prešičjem rodu lansko jesen in tudi letošnjo zimo, to pa zlasti pri svinjskih mesarjih.

Ti so namreč dobivali in seveda tudi klali le dvoje vrst prešičev: take, ki so imeli samo slanino, in take, ki so imeli le meso. Kadar so klali ščetinarje brez masti, si videl na trgu vse polno mesa, slanine pa niti toliko, da bi si ž njo škornje namazal; kadar so pa vodili v klavnico prešiče brez mesa, je bilo naenkrat na prodaj vse polno slanine; mesa pa niti toliko, da bi mogel post prelomiti.

Toda ljudje so hudobni. Kadar so mesarji prodajali samo meso, so rekli, da so slanino poskrili, ker se jim cena ne zdi dosti visoka; ako so pa postavili na trg samo slanino, so vpili, da so skrili meso, dokler bi se mu cena ne dvignila.

(Dalje.)

Slike in črtice z bojišč.

MED ČRNOVOJNIKI.

Blagoslov pokopališča.

Ko je bilo naše novo vojaško pokopališče dodelano, pa še prazno, sva se z nadzdravnikom malo oddahnila; hudomušneži so se pa norčevali, češ, naj sadiva krompir, ker so tri njivice (terase) tako lepe, pa prazne. Gotovo bi vsakdo raje videl, da bi posejali »božjo njivo« s krompirjem, kakor pa z mrliči. Toda... Po hudem spopadu je zdihnil v najinih rokah mlad, čvrst dečko, Čeh po rodu; prestreljen je bil skozi život. Za njim je podlegel čvrst kanonir, Poljak. Najvišja terasa se je izpremenila v oltar, na katerem sem opravil spravno daritev za oba padla junaka. Pokopavanje mrtvih trupel na posebnem posvečenem kraju in s pokopom združeni obredi in to ne samo pri nas kristjanih, ampak tudi pri vseh poganskih narodih, je najjasnejši dokaz nasproti trditvam današnjih brezvercev, da imaš n e u m r j o č o d u š o. Pokopališče je bilo blagoslovljeno s krvjo in telesi dveh čvrstih mladeničev.

Rusi in Lahi.

Naši vojniki dožive zlasti ponoči marsikaj zanimivega. Neko noč jo primahajo čez hribe in doline trije ruski ujetniki, ki so hoteli pri svojih zaveznikih priti do zlate svobode. Pa naše straže ne puste čez strelske jarke, in Rusi so morali zopet nazaj. Kako so jih naši sprejeli, je pri vojnem sodišču zapisano.

Zopet drugo noč proti jutru se približata dva laška vojaka ter dajeta znamenje z belo zastavico. Take »prostovoljce« pa naši seveda radi puste čez jarke. Čakajoča nadaljnje odločitve v prostoru, kjer smo imeli tudi šmarnice, me pozdravita s »signor kapitanom«. Kako se začudita, ko se naenkrat prelevim v navadnega mašnika. Zelo pobožno sta klečala med sv. opravilom med dvema bajonetoma. Tudi sta izpovedala mnogo koristnega za nas.

V zaledju.

Po nujnem opravku jo uderem s planin proti najbližnji postaji, kjer me trudnega sprejme vlak v svoje varstvo. Ko ravno korakam po odprtem polju, obrobljenem od gora in hribov, ki jih stražijo naši in sovražni topovi, se začno ti med seboj neusmiljeno obdelavati. Korakal sem v senci granat, kar je seveda dober pripomoček, da tudi utrujen potnik pospeši korake, in da spozna, kako majhen da je.

Ob zgodnji jutranji zori se zabliesti pred menoj veličastni dom naše »Marije Pomagaj« in mili glas zvona kliče pridne Gorenjce, bolje Gorenjke, k molitvi in na delo.

» V primeri z možmi in sinovi na vojski in v primeri z domačini takoj za fronto se vam kljub vojski še prijetno godi. Vsaj mirno spavate pod domačo streho,« sem si misil.

Ves pokrepčan in prerojen sem se poslovil od tega najlepšega gorenjskega kraja. Sešel sem se tudi z duhovnim sobratom, ki naj bi mi povedal kaj novic iz naše Notranjske. Pa mi je le bridko tožil, kako je preteklo nedeljo plesala in norela mladina, in to z dovoljenjem županovim. Dejal sem mu: Jaz se veliko bolj zadovoljnega počutim med svojimi vojniki, resnimi in pobožnimi možmi, dasi vsak dan gledam smrti v oči. Politične oblasti v ozadju morda le premalo energično nastopajo proti razuzdanosti in drugim prestopkom, ki v resnih vojskinih časih niso na mestu. Slabe volje sem odšel rad zopet na fronto. Mojim ljubim pa sem prihodnjo nedeljo povedal, n a j s e n i k a r p r e v e č n e z a n a š a j o n a p o m o č in m o l i t e v v o z a d j u, kajti tam se pod njihovim varstvom brez skrbi spi, pa žalibog marsikje mnogo greši, ker prave lakote še nikjer ni.

Domačini ob fronti.

Poznam narod doma v gorah, poznam narod doma v ravninah. Ti Gorjanci vse drugače ljubijo svoj dom, kot ljudje doli po ravninah, ki z ložjim srcem zapuste dom in hite v mesta in Ameriko. V resnici ti tudi ne pozabijo popolnoma domovine, ampak sila jih žene s trebuhom za kruhom, srce pa vedno bije za dom. Izjeme so bolj redke. Domove so zapustili le prisiljeni. Od naše fronte vidimo proti vzhodu sredi pobočja zelene gore — lepo vas. Mislil sem začetkom, da je prazna. Ko sem imel v taboru v dolini službo božjo za vojake, ki so ondi na oddihu, me pride prosit neki mož, naj grem obhajat bolno ženo, ker sedaj ni nobenega

duhovnika v njih obširni župniji; velik del je namreč zaseden od sovražnika.

Domenili smo se, da pridem na praznik sv. Antona, ki je pri njih zaobljubljen dan, maševat, in sicer bo šola služila za cerkev. Na binkoštni ponedeljek opolnoči sem še spovedoval, dasi bi bil rad položil k počitku vsled ježe in hoje razrahljane kosti. Ko sem imel pred seboj polno šolo malih in velikih učencev, sem jim »popridigoval« za en mesec nazaj in za 14 dni naprej (čez toliko časa se zopet vidimo, ako hoče Bog). K sv. obhajilu je pristopila vsa cerkev, do 150 vernikov. Zdelo se mi je, da sem prestavljen nazaj v prve krščanske čase. Štirim sem nesel sv. popotnico na dom.

Italijani plezajo na Dolomite.

Potlej je bil pa pomenek. Vsaka hiša ima več sledov od puškinih krogel, ki prilete pri spopadih čez našo goro. Mnogo granat se je zarilo tam okoli v zemljo, pa človek ni bil nobeden ranjen. Ti dobri ljudje so tudi lepo obhajali šmarnice in sicer sami v šoli. Ta mesec pa vsak večer molijo in prepevajo na čast presv. Srcu Jezusovemu. In tam zadaj? Glas marsikaterega dušnega pastirja je glas vpijočega v puščavi. Ker denarja tu na fronti ne maramo, so me pa obložili s prav krščansko radodarnostjo s sirovim maslom, sirom, jajci, da je moj Franc (tam iz Vipave je doma) zdihoval pod nahrbtnikom. Gospodje tovariši pa hvalijo, da je to telen menaža precej zboljšana.

Vojni kurat M. Š.

Gospodarske vesti.

Gospodarski in tržni pregled.

Kaj bo s prešiči? Nekateri pričakujejo, da bo vlada tudi prešiče zaplenila in potem določila, koliko sme vsak mesa ali zabele porabiti. — Po našem mnenju je ta strah popolnoma prazen. Če se izreče zaplemba, bi kmetje opustili jeseni ono pitanje, ki da največ masti in mesa. Mladi pujsi se v desetem mesecu začno šele dobro rediti. Jeseni, ko začne proti adventu krme zmanjkovati, prodajo svoje prešiče najprej mali posestniki in gostači, boljši gospodarji pa šele v postu. Prodaja debelih prešičev se vleče nad pol leta.

Če vlada odredi zaplembo, bo vsak gospodar le toliko pital, kolikor bo ravno nujno zase potreboval. Gotovo bi se polovico manj masti napravilo, kakor se bi je sicer. Nemogoče je pa misliti, da bi vlada, ki vsak korak dobro premisli, na ta način v nevarnost stavila prehrano ljudstva. Vojska bo zato povzdignila našo prešičorejo, ker hoče zdaj skoro vsak gospodar imeti svojo plemensko svinjo. Še nikdar niso toliko plemenih svinj vodili, kakor letošnjo pomlad.

Lan in platno. Kakor se zdaj razvidi, bomo morali po celi deželi zopet vpeljati pridelovanje lanu in izdelavo domačega platna. Starejši ljudje še pomnijo čase, ko se je zelo malo sukna kupilo, vsa druga obleka je bila iz domačega platna. Doma so lan »izriflali«, doma ga mati in hčere zgodile na travnikih. Ko smo imeli terice, je bil to skoro praznik; celi dan so morali kuhati. Marsikatera gospodinja se je kregala, da terice nimajo dna, da jim nikoli ni dosti. In kakšen ponos je bil, ko smo povesme tehtali in je bilo dobrega prediva en cent ali še dva! Nazadnje so se še preširne terice stehtale, da bi vedle, če so za možitev, ker cent mora takrat vsaka imeti. Marsikatera suha je še kak kamen v žep stisnila, da bi ne bila prelahka.

In kako so potem predle dolge zimske večere in zraven modrovale! Spomladi so se pa štrene belile. Vsi smo vedeli, kakšne so posamezne predice. Nekatere so imele cele vrvi, prejo debelo kakor polena, druge so znale sukati kolo, da se je skoraj pajčevina napredla. — Dobro domače platno se je nosilo leta in leta.

Zdaj je vse izpodrinil bombaž. Mesto platnene obleke se nosi le kotenina in skoro vsa obleka je iz bombaža. Ženske že skoro več presti ne znajo. V zadnjih desetih letih je šla množina pridelanega lanu več kakor za polovico nazaj. Še v severnih deželah je padel pridelek za 50 odstotkov, pri nas pa še veliko bolj. Bombaža zdaj ni. Po vojski bo bombaža dosti, toda trikrat do štirikrat dražji bo, kakor je bil doslej. Tudi v Ameriki se je vse vsled vojske podražilo. Amerikanci bodo vedeli, kako mi bombaž rabimo. Naš denar ne bo imel po vojski na tujem prejšnje veljave. Vožnja po morju bo tudi po vojski silno draga, ker bo še dolgo let ladij primanjkovalo. Naše tovarne bodo morale delavce drago plačevati, iskale bodo tudi zase velik dobiček, torej bo vse blago zelo drago. Čemu čakati te skrajne sile, ko si lahko že zdaj pomagamo. Nasejmo domači lan, saj se izplača pri tej draginji prediva in semena. Žito moramo sejati zase; za splošno korist in za našo še posebej je pa potrebno, da se seje veliko več lanu. »Kje naj njive vzamemo?« Najboljše bo malo manj žita vsejati, njive prav globoko izorati in rabiti zadosti gnoja in več sveta za lan porabiti. — Največja težava je s tkavci. Oni stari možje, ki so znali tkati, so pomrli. Statve, ta častiti spomin pridnosti nekdanjih časov, so kje pod streho. Res se je tkavcem poprej veliko premalo plačalo. Ko bi bila plača boljša, bi se najbrž še kdo poprijel; invalidi bi imeli lahko dober zaslužek pri tem. — Potrebno bi pa bilo, da se osnuje doma v deželi predilnica, ki bi prav lahko dobro izhajala. Saj ima naša dežela za lan najbrž ugodnejši svet, kakor Češka.

Klavna živina. V zadnjem času se je pogosto primerilo, da so zahtevali od kmetov mlado živino, ki še ni imela prave starosti za klanje. Poljedelsko ministrstvo je z odlokom z dne 23. maja 1916, drž. zak. št. 150, natančno določilo: Molzne in plemenske krave, telice in voli do starosti dveh in pol let in biki do dveh let se smejo prodati ali klati le z uradnim dovoljenjem. — Deželna

vlada more odrediti z ozirom na posebne razmere v okraju, da se dovoli klanje volov in telic že v starosti dveh let. — Torej plemenskih in molznih krav se sploh ne sme zahtevati za prodajo. — Kdor pride k tebi in zahteva živino, ki še nima dveh in pol let, se mora izkazati z dovoljenjem c. kr. deželne vlade, oziroma okrajnega glavarstva, da sme sploh take živali kupiti, drugače bo on kaznovan. Breja krava ali telica se pa tako ne more vzeti. — Popolno v soglasju s tem odlokom priporoča dr. Wilsdorf, živinorejski nadzornik v Berlinu, da naj kmetje ne prodajajo živine, dokler nima 500 kg žive teže. Mlajša živina krmo veliko boljše porabi, kakor dozorela; starejša ima pa več mesa in se da sploh veliko boljše porabiti. Meščani bodo gotovo s tem zadovoljni. Imeli bodo sicer poleti malo mesa, toda meso je potem zagotovljeno za zimo. Če se pa zdaj mlada živina kolje, ne bomo za zimo ničesar imeli.

Po mestih so se začeli zelo pritoževati, ker imajo bogatini po gostilnah tudi ob dneh, ko je prepovedano meso kupiti, na razpolago razne vrste najboljših mesnih jedi. Dobi se vsakovrstna kuretina, divjačina, pečenke, koštrunček v največjem izobilju. Prepoved ne zaleže veliko. Naj se tudi bogatini navadijo na pomanjkanje. Če uživajo dve mesni jedi ob brezmesnih dneh, je menda zadosti.

Prepoved žganja. Iz Ruske poročajo, kako dobro vpliva prepoved žganja. Vsi, ki so doma, rajši delajo, trezno živijo in varčujejo. — Pri nas ne bi imeli nikdar tako polja obdelanega, ko bi ne bilo žganje tako drago. Saj vemo, kako je bilo. Stari žganjarji so morali imeti vedno žganje. Nedelji je dodal še dva dneva praznika, v sredo je morebiti s kislim obrazom počasi delati začel. Več jih že zdaj naravnost priznava, da so veliko bolj zdravi, odkar več ne pijejo. Delajo pa trikrat toliko.

Mast na karte. Po mestih so začeli vpeljavati karte za mast. V Budimpešti sme ena oseba na teden največ 200 g masti porabiti, 5 oseb 1 kg. To ni posebno veliko, pa se izhaja. Na Ogrskem hoče vlada vse debele prešiče natančno popisati, da bo vedela, kako naj se mast pravično na vse prebivalstvo razdeli. Na Danskem je vlada zasegla ves bencin, na Laškem je zaseženo vse vino, na Angleškem mora vsak, ki kuha viski, t. j. angleško žganje, imeti dovoljenje od ministrstva.

Letina. Na Srbskem kaže letina prav dobro. V Anglijo se pripelje na teden do 17.000 vagonov pšenice. Amerikanci se boje, da ne bodo pšenice več tako drago prodali, ker je v Kanadi in v drugih angleških kolonijah veliko pridelka.

Rudnine na Srbskem. Na Srbskem so začeli naši z najboljšim uspehom kopati rude. Rudnik Babe daje vsak dan 1 vagon čistega svinca in 100 vagonov rude, ki se bolj zadaj, kjer so se tovarne laže postavile, podela za švinec. Do rudnika so napravili novo železnico s šestimi velikimi mostovi. — Bakra se nabavi na dan tri vagone, torej v 40 dneh toliko, kolikor ga imajo vsi kranjski zvonovi. S tem je pa tudi naše vojaštvo zavarovano za skrajno silo. V Dobrem potoku kopljejo antimon, pri Belgradu pa premog.

Dobava mlinskih kamnov. Naši mlinarji bodo veseli sporočila, da začno v kratkem izvažati iz Trstenika najboljše mlinske kamne. Pred vojsko so nas Francozi zalagali. Ti trsteniški kamni so res prvovrstni.

Cene goveje živine so na dunajskem trgu v zadnjem času nespremenjene. Najlepši voli se plačujejo do 495, 3. julija je bilo 1105 govedi: 223 iz Nižje Avstrije, 231 iz Gornje Avstrije, 454 s Češke, 136 z Ogrske. Bike so plačevali po 430 do 465, krave po 405 do 480 K. Prešičev je bilo 4. julija na Dunaju 4322. Prodajali so debele: 00 po 760, 0 po 740, prve vrste po 710, druge vrste po 650 K. Mesnati: 00 po 690, 0 po 655, prve vrste po 630, druge vrste po 590, tretje vrste po 520 K. Jajc je 8 in pol za 2 kroni.

Več občin je napravilo sklep, da je zanaprej dovoljeno le domačinom po gozdih nabirati jagode in gobe. Tujci, zlasti meščani, napravijo v gozdih veliko škode.

* * *

Najvišje cene za prešiče, prešičje meso in svinjsko mast.

Uradno razglašajo: Ker so cene prešičev na avstrijskih in ogrskih trgih že nekaj časa stalno in skokoma šle navzgor, sta se začeli obe vladi pogajati. V prvih dneh julija sta se sporazumeli in sedaj razglašata bistveno enake naredbe. Državni zakonik prinaša ministrsko naredbo o prešičih.

Prepovedano je klanje **pitanih prešičev** do teže 60 kg in mesnatih prešičev do 40 kg. Prešičerejci so sedaj prisiljeni, da prešiče izpitajo do neke gotove teže. Tako bo mogoče iz stališča konsuma doseči umno izrabo masti in mesa in preprečiti, da ne bodo klali neizpitanih živali.

Pri določitvi cen za **žive** prešiče se je gledalo na to, da se prešičerejcem dá primerna izpodbuda za večjo produkcijo. Zato se je porabila budimpeštanska usanca, ki pri svakem prešiču od žive teže odpiše 22 in pol kg in šele za ostalo težo določi najvišjo ceno kot primerno ceno. Sedaj pa se bo odštelo še 4% tako določene cene in kar ostane, je treba res plačati. Seveda ta določba ne velja za prešiče mesnjake in pitane, za katere se določi cena edinole po živi teži. Za vsakega takega prešiča, ki pride res v zakol, se sme pri prodaji od hleva zahtevati **kvečjemu 6 K 80 vin. za kg po budimpeštanski usanci**, kar odgovarja približno **5 K 50 vin. za kg žive teže.** Za **prešiče za mast** se sme od hleva zahtevati pri teži **od 60 do 90 kg** kvečjemu **6 K** za kg, za **prešiče mesnjake** nad težo 40 kg po **4 K 70 vin.** za kg žive teže. Za pitane prešiče pod 60 kg in za prešiče mesnjake pod 40 kg pa ni najvišjih cen.

Ministrska naredba določuje cene samo za prodajo od hleva. Za trge in semnje bo najvišje cene določila deželna gosposka, pa njene cene smejo biti kvečjemu 2% višje kakor zgoraj določene ministrske. Za 2% pribitka pa Ogri ne bi hoteli pošiljati prešičev v Avstrijo in zato trgovinski minister občinam, ki že od nekdaj zbirajo ogrske prešiče, lahko dovoli, da smejo pribiti več kakor 2%. Deželna gosposka pa lahko določi še posebne stopnje po kakovosti, toda samo navzdol, preko najvišjih cen pa ne sme iti.

Prešičerejec bo dobil za **surovo svinjsko mast** in **sveže svinjsko meso vseh vrst** enotno **780 K za 100 kg čiste teže.** Za topljeno mast je dovoljeno pribiti 12%, tedaj sme prešičerejec za mast zahtevati kvečjemu **875 K za 100 kg.** Za zaklane prešiče, cele ali pol prešiča, ima najvišjo ceno določiti deželna gosposka, ki pa tudi ne sme preko ravnokar navedenih enotnih cen za surovo mast in svežo svinjino.

Kazni: denarna do 5000 K in do 6 mesecev zapora. Prestopki določb o živih prešičih se morajo kaznovati z zaporom.

Vlada upa, da se bo konsumu, posebno glede masti, kmalu boljše godilo.

* * *

Divjačina. Podpisani sem sicer le neučen kmet, a nekaj mi vendar ne da miru, da ne bi potožil vsaj slavnemu uredništvu »Domoljuba«.

V Jurkloštru n. pr. moramo že nekaj mesecev sem gotovo število živine oddati. Vse prav! Saj dam rad državi gotovo — domovina nad vse!

A če se pomisli, da imamo v naših gozdovih toliko in toliko glav najdebelejših srn in srnjakov, ki delajo dan za dnevom le škodo, a ne samo meni, marveč vsem, ki smo tu, me pa vendar ne

vdaja misel, če ne bi bilo dobro tudi to sprožiti, da bi se v teh časih, ko že itak trpimo pomanjkanje, ta škodljiva žival vsaj nekoliko postrelila in uporabila v državne namene.

Tudi našemu vrlemu vojaštvu bi bile srne, ki so debelejše, kot marsikatera krava — gotovo všeč. (Brali smo nekje, da imajo okrajni glavarji pravico, ukreniti potrebno, da se divjačina odda v vojaške bolnišnice. Op. ur.)

Nam kmetom bi pa bilo za nekaj časa prihranjena škoda na odjedenem žitu in gotovo tudi na živini.

S spoštovanjem Janez Jančič, posestnik v Jurkloštru pri Laškem.

Koprive namesto prediva. Kakor se je že spomladi priporočalo, bo skušala letos vojaška uprava nabrati celo zaloge kopriv, ki imajo jako lepo in trpežno vlakno. Nabirati se morajo meseca avgusta. Prej nabrane koprive so brez vrednosti, ker nimajo še dovolj dozorelega vlakna. Za dobro posušeno blago bo vojna uprava plačevala 6 K za 100 kg.

Vožnja s konji. Neki posestnik je rekel, da so konji včasih vzdržali do 18. leta starosti, a sedaj le 11 let. Kako to? Priznati se mora, da so bili konji v zadnjih letih preobloženi; 800 do 1100 kil je moral konj pretegniti, za par konj se je nakladalo 2000 do 2500 kil, brez ozira na težo voza. Če so konji dobivali dovolj žita, so že še zmagovali tako vožnjo; le v klancih je šla trda. Dandanes se konjem poklada le malo žita, ker ga ni. Ako se jim nalaga težka vožnja, potem ni čuda, da opešajo in zbolé. Tako se je pred kratkim zgodilo nekemu posestniku, ki je za par konj nakladal 3000 do 3300 kil teže, da mu je konj od naporne vožnje zbolel; dobil je pljučnico ter poginil. Jako previdno je treba ravnati z brejimi kobilami, ker se hitro ponesrečijo in zvržejo, ali pa poginejo, ko imajo storiti, kar se je tudi letošnjo zimo često zgodilo. — Neki vojaški podčastnik mi je pripovedoval, da se na trenski voz, ki ga 2 konja vlečeta, navadno naklada 400 do 500 kil teže; v izrednih slučajih tudi 900 do 1000 kil. To težo 2 konja v izrednih slučajih že zmagata, pa je treba tudi pomisliti, da vojaški konji dobe tudi več žita, nevojaškim ga pa manjka.

Kuncoreja. Z veseljem smo prebirali opozorila o reji domačih zajcev. To se samoposebi ve, da ima slednji kmetiški posestnik dovolj prostora in pripomočkov, da more več ali manj domačih zajcev rediti. Pripomniti pa je, da ima tudi kuncoreja več sovražnikov: podgane, mačke itd.; toda kdor ima veselje do kuncoreje, je ljubezen tudi iznajdljiva, saj se zamorejo podgane na več načinov uničiti. Mačke je pa treba iz mladega naučiti, da se ne bodo lotevale domačih živali. Mačka, ki je bila v mladosti strahovana glede domačih živali, se ne dotakne ne piščet in ne domačih zajcev. Prigodi se tudi, da domači zajci dobe drisko in da jih več ali manj pogine; tudi to marsikaterega kuncorejca ostraši, da izgubi veselje. Umestno bi bilo, da bi se izkušeni strokovnjaki oglasili, kako varovati žival pred to boleznijo, oziroma kako jo ozdraviti. Kmetiški stan ima velik riziko pri poljedelstvu. Od zore do mraka se kmet v potu svojega obraza peha in trudi, pa se prigodi, da pride huda ura, bodisi suša, toča ali moča in tudi druge nezgode in da je izvečine kmetiški pridelek uničen. A kljub temu kmet ne obupa, ampak vrši dalje svoj trudapolni posel. Tudi kuncorejec ne sme precej obupati, ako se mu vselej vse ne posreči. Janez Sadnik.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, za katere **jamči dežela Kranjska**, in jih obrestuje po 4 ½ % brez kakega odbitka.

Kradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Tedenska pratika.

Petek, 14. julija: Sv. Bonaventura, škof († 1274). — Sv. Just, muč.

Sobota, 15. julija: Sv. Henrik (II.), rimski cesar († 1022). — Sv. Vladimir.

Nedelja, 16. julija, 5. pobink. Evang. o farizejski pravičnosti: Zveličar je zaklical svojim učencem: »Ako vaša pravica ne bo obilnejša, kakor pismarjev in farizejev, ne pojdete v nebeško kraljestvo...« — Škapulirska D. Marija Karmelska.

Ponedeljek, 17. julija: Sv. Aleš, spozn. († 417).

Torek, 18. julija: Sv. Kamil Lel., spozn. († 1614). — Sv. Friderik, škof († 838).

Sreda, 19. julija: Sv. Vincencij Pavl. († 1659).

Četrtek, 20. julija: Sv. Marjeta, dev. muč. († 275). — Sv. Jeronim Emil. († 1537).

* * *

Solnce vzhaja ob 4. uri 11 minut, zahaja ob 8. uri 4 minute.

Luna: polna 15. julija ob 5. uri 40 minut zjutraj.

* * *

Sv. Bonaventura, cerkveni učenik.

(† 1274.)

Rojen v kraju Bagnarea na Toskanskem je dobil pri krstu ime Janez. Kot štiriletni deček je smrtnonevarno zbolel. Dobra mati ga v strahu prinese sv. Frančišku Asiškemu, da bi molil nad njim. Ta ga vzame v naročje in zakliče kakor v proroškem duhu: »O buona ventura!« t. j. o srečno naključje! S tem vzklikom je hotel svetnik napovedati bodočo svetost in blagodejno delovanje dečka, ki so ga odslej nazivali Bonaventura. Sveto življenje, globoka učenost in ponižnost: vse to je pripomoglo, da je Bonaventura dosegel največje cerkvene časti. V srcu pa je bil vsekdar preprost in skromen frančiškanski redovnik. Njegovi predstojniki so ga poslali v Pariz, kjer se je posvetil z vso vnemo bogoslovnim naukom. Še razmerno zelo mlad je postal sam profesor bogoslovja na vseučilišču. Zaradi goreče ljubezni božje, ki preveva vse njegove spise, so ga jeli nazivati »Doktor angelikus«: »goreči učenjak«. Sv. obhajilo je prejemal vedno solznih oči.

Sv. Bonaventura je bil v prijateljski zvezi s sv. Tomažem Akvinskim. Nekoč ga vpraša sv. Tomaž: »Kje pa imaš oni vir, ki iz njega zajemaš učenost?« Sv. Bonaventura pokaže resno brez drugega odgovora na sv. razpelo (križ). — Pri neki priliki mu potoži frančiškanski brat Egidij, češ: »Ljubi Bog je vam učenjakom podelil krasne darove; kaj bomo pa mi preprosti verniki storili za njegovo čast?« — Bonaventura odgovori: »Ljubite Boga iz odkritega srca; to je vse, kar Bogu v resnici dopade. Trdim celo, da utegne stara, preprosta ženica Boga bolj ljubiti, kakor sloveč učenjak.«

Kljub vsej učenosti je opravljal Bonaventura tudi najnavadnejša dela v samostanu. Ko je došel poslanik papeža Gregorija X., ki mu je donesel kardinalski klobuk, je bil Bonaventura v kuhinji, kjer je pomagal snažiti kuhinjsko posodo.

Umrl je leta 1274., ko se je mudil na cerkvenem zboru v Lijonu. Pokopan je bil ob navzočnosti vseh škofov.

Utrujenost nastane zaradi zastajanja krvi v utrujenih udih vsled tvoritve snovi utrujenosti. Če so roke utrujene, se nahaja v nogah še velikokrat sveža kri, prosta vseh snovi utrujenosti. S krepko masažo z Fellerjevim oživljajočim rasti. esenčnim Fluidom z zn. „Elza-Fluid“ spravimo kri v živahen tok tako, da se odrevenelim udom dovaja sveža kri. Na ta način postanemo zopet zmožni za delo in čili. „Elza-Fluid“ se radi tega s posebno priljubljenostjo uporablja od delavcev, turistov, športnikov in poljedelcev. Tudi pri prehlajenju in bolečinah v udih je velikega pomena, ker učinkuje hitro bolečine olajšajoče in kot dobro zabranjujoče sredstvo proti boleznim. Vzame naj se vedno le pristni „Elza-Fluid“ in svarimo pred različnimi slabimi, ničvrednimi ponaredbami. 12 steklenic pristnega „Elza-Fluida“ pošlje na vse strani franko za samo 6 Kron lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elzatrg 16. (Hrvatsko). Obenem se lahko naroče Fellerjeve rabarbarske kroglice z zn. „Elza-kroglice“ 6 čkatljic franko za 4 K 40 v. Hude so večkrat bolečine, katere nam povzročajo kurja očesa. Teh se lahko znebimo zanesljivo s Fellerjevim turistovskim obližem z zn. „Elza“ v kartonih po 1 in 2 kroni in Fellerjevo „Elza turistovsko tinkturo“ v steklenicah po 2 kroni. (sf)

Najnovejše z bojišč.

Naši železni »17«! Med Adižo in Brento so pri hribu Cima Dieci laški planinci večkrat z vso silo udarili na naše sedemnajste. Naši slovenski fantje so jih pa skupno s 70. pp. (Hrvatje) tako nakiestili, da je obležalo 800 mrtvih Italijanov pred našimi jarki. — Pri Monte Corno se je tirolskim strelcem vdalo 455 Lahov. —

Junaško delo naše križarke »Novare«. V bližini Valone v Otrantskem prelivu je zadela »Novara« na skupino 5 oboroženih angleških stražnih parnikov. Vse parnike je potopil ogenj naše križarke.

To in ono.

Zaplemba kovinskih predmetov. Z ministrsko naredbo z dne 17. junija se je zaukazala oddajna dolžnost kuhinjskega in namiznega orodja in posod iz nikla, bakra, medi, kakor n. pr. kotlički za sadje, umivanje, vkuhavanje, uteži iz medi, drogovi in cevi za preproge in zavese itd. V vsaki občini bodo posebne zbiralnice, kjer se bo te vrste blago oddajalo, cenilo in plačalo.

× × ×

Dvoumno. Gospod iz mesta pride na deželo in naleti na kmetiča, ki je ravno neko seme sejal na dobro razrahljano zemljo. Meščan ga nagovori: »Tako je prav, oče! Le pridno sejte! Vaš pridelek bo tudi našim grlom prav prišel.« — Kmetič odgovori: »No, meni je prav, če boste zadovoljni jaz sejem namreč konopljo.«

Vprašanja in odgovori.

J. D. — Retečе: V te zadeve se javno ne moremo vmešavati. Vprašajte pri županstvu, ki ima to preskrbo v rokah.

M. St. Bojanjevas-Metlika: Odgovor poiščite med vojaškimi novicami današnje številke.

Fr. V. — Vinterjevec: Zdi se, da ste se prepozno oglasili. Sicer bi pa, če ni zamujeno, dalo županstvo povoljno pojasnilo.

Svarilo!

Neki agent, ki prodaja razne srečke, pravi, da je od „Vzajemne zavarovalnice v Ljubljani“, da lažje stranke pregovori.

Opozarjamo, da **dotični agent ni bil nikdar naš uslužbenec** in da so vsi naši organi preskrbljeni s pooblastili zavoda, katero morajo na zahtevo strankam pokazati. Sploh se pa pečamo samo s stroko zavarovanja.

Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani.

Dobre knjige.

Krščanski vojak je izšel v pomnoženi izdaji. Ko smo molitvenik prvikrat nazanili in rekli, da bo nizka cena ostala do konca vojske, pač nismo mogli misliti, da bo tako hitro pošel in da bo potreben nov natis v toliki draginji. Zdaj velja en izvod vrdeči obrezi 50 vin. (zlate obreze še dolgo ne bo). Kdor vzame najmanj 50 izvodov skupaj, dobi molitvenik po 44 vin., po isti ceni dobijo molitvenik vojaki tudi v posameznih izvodih, če pridejo osebno ponj; popolnoma brezplačnih izvodov ne bo več, ker je za podarjene izvode še nepokritega dolga poltretji tisoč kron. Nova izdaja ima nov križev pot, ki se bolj prilega moški naravi, bo pa za vse primeren, ker je zložen iz svetopisemskih in liturgičnih besed. Razun tega ima eno lepo mašo kot pripravo za sv. obhajilo, zaradi česar več ne ugovarjamo, ako ga bodo tudi drugi ljudje kupovali zase. Kdor naročenih izvodov ni prejel, naj naročilo pri Katoliški Bukvarni ponovi in pripomni, da je s ceno zadovoljen.

SKRIVALNICA.

Kje leži ponesrečeni jezdec?

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.
Gradec, 5. julija: 8, 41, 6, 89, 61.
Linc, 8. julija: 29, 50, 87, 83, 69.

Pozor, posestniki konj!

Gospodje posestniki za **klanje primernih konj** se opozarjajo na tvrdko **Rudolf Schulz,** konjski mesar, **Ljubljana, Tržaška cesta 11,** ki plačuje take konje **po najvišjih dnevnih cenah.**

Kovače

dobre delavce, za okovanje voz in razna popravila orodja **se takoj sprejmo.** Ponudbe na **DRAGOTIN HRIBAR, Deutschlandsberg,** Štajersko ali pa v **Ljubljano.**

500 K

Vam plačam ako Vaših **kurjih očes, bradavic** in **trde kože** tekom 3 dni s korenino, brez bolečin ne odpravi **RIA-BALSAM.** Cena 1 ončka z zamatvenim pismom **K 1·50, 2 ončki K 4·—, 3 ončke K 5·50. Potenje nog in rok** odpravi **Ita-prašek.** Cena **K 1·50,** 3 škatlje **K 3·50, Kemeny Kaschau (Kassa) I.,** poštni predal 1289 Ogrsko. 100.000 zahvalnic.

Kuverte s firmo, pisma, račune itd.

izvršuje natančno po naročilu

Katoliška tiskarna v Ljubljani.

Naročajte **„Slovenca“!**

Sprejme se v službo pošten in trezen, oženjen **kmet** za

oskrbo neke kmetije

Veščo mora biti v pisanju in vseh kmetijskih delih — zlasti v svinjereji. Plača po dogovoru. Ponudbe na naslov: **Živinorejska zveza, Homec, pošta Radomlje.**

Ustanovljeno leta 1893. Ustanovljeno leta 1893.

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

reg. strovana zadruga z omejenim jamstvom

sprejema in obrestuje hranilne vloge po

Rentni davek plačuje iz svojega. Zunanjim vlagateljem so za pošiljanje denarja na razpolago brezplačno položnice poštne hranilnice.

$4\frac{3}{4}\%$

Zadruga dovoljuje posojila v odsekih na 7½, 15 ali 22½ let, pa tudi izven odsekov proti poljubno dogovorjenim odplačilom. — Dovoljujejo se ranžijska posojila proti zaznambi na plačo in zavarovalni polici ali proti poroštvu. Prospekti na razpolago.

Društveno jamstveno premoženje znaša čez 600.000 K. Deležnikov je bilo koncem leta 1913 2492 z 17406 deleži, ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 6,788.340 K.

Načelstvo:

Predsednik: **Andrej Kalan,** prelat in stolni kanonik v Ljubljani.

I. podpredsednik: **Ivan Sušnik,** stolni kanonik v Ljubljani.

II. podpredsednik: **Karol Pollak ml.,** tovarnar v Ljubljani.

Člani: **Ivan Dolenc,** c. kr. profesor v Ljubljani; **dr. Jožef Gruden,** stolni kanonik v Ljubljani; **Anton Koblar,** dekan v Kranju; **Dr. Merhar Alojzij,** gimn. profesor v Ljubljani; **dr. Jakob Mohorič,** odvetniški kandidat v Ljubljani; **dr. Fran Papež,** odvetnik v Ljubljani; **P. Remec,** ravnatelj trg. šole v Ljubljani; **Anton Sušnik,** c. kr. gimn. profesor v Ljubljani; **dr. Viljem Schweitzer,** odvetnik v Ljubljani; **dr. Aleš Ušeničnik,** prof. bogoslovja v Ljubljani; **Fran Verbič,** c. kr. gimn. prof. v Ljubljani; **Ignacij Zagložnik,** katehet v Ljubljani.

Nadzorstvo:

Predsednik: **Anton Kržič,** c. kr. profesor in kanonik v Ljubljani. — Člani: **Anton Cadež,** katehet v Ljubljani; **K. Gruber,** c. kr. fin. rač. oficijal v Ljubljani; **Ivan Mlakar,** profesor v Ljubljani; **Avguštin Zaje,** c. kr. rač. revident in posestnik v Ljubljani.

Priporočamo

kolinsko kavino primes

v korist obmejnim Slovencem!

GORČEVA

KOLESA PRIZNANO NAJ-BOLJŠA SEDANJOSTI

A. GOREC

LJUBLJANA MARIJE TERE-ZIJE CESTA ŠT. 14 NOVI SVET NASPROTI KOLIZEJA - ZAH-TEVAJTE PRVI SLOV. CENIK BREZPLAČNO

Lončene peči in štedilniki

se dobijo po zmernih cenah, **dokler je še kaj zaloge.**

Ivan Gregorc, Mengeš.

Edino dobri in solidni stroji so samo **„Gritzner" in „Afrana"**

Prednosti: krogli čen tek, biserni ubod (Perlstich). Pouk o vezenju in krpanju brezplačno v hiši.

Edina tovar. zaloga šivalnih strojev

Josip Peteline

Ljubljana

blizu franč. mostu, 3. hiša za vodo.

10letno garancijo.

Na puščajte otrok samih, da se požari onemijo!

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je: 1440

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA

proti požarnim škodam in poškodbi cerkvenih zvonov

Ljubljana, Dunajska cesta 17, Ljubljana.

Zavarovanja sprejema proti požarnim škodam: 1. raznovrstne izdelane stavbe, kakor tudi stavbe med časom zgradbe, 2. vse premično blago, mobilije, poljsko orodje, stroje, živino, zvonove in enako, 3. vse poljske pridelke, žita in krmo, 4. zvonove proti prelomu, 5. sprejema tudi zavarovanja na življenje, oziroma doživetje in druge kombinacije in proti nezgodam, vsakovrstna podjetja, obrti kakor tudi posamezne osebe za dežele nižjeavstrijsko zavarovalnico, od katere ima tudi deželni odbor kranjski podružnico.

Varnostni zaklad in udnine, ki so znašale l. 1912 K 653.35·17, so poskočile koncem l. 1913 na K 735.147·17. Tedaj, čimveče zanimanje za ta edini slovenski zavod, tembolj bo rastel zaklad.

Ponudbe in pojasnila daje ravnateljstvo, glavno poverjeništvo v Celju in na Proseku, kakor tudi po vseh farah nastavljeni poverjeniki. Cene primerne, hitra cenitev in takojšnje izplačilo.

Na puščajte otrok samih, da se požari onemijo!

Dobro „IKO" uro

vsak občuduje in zaželi, kajti ona je

mojstrsko delo urarske umetnosti!

Razpošilja se po povzetju Neugajajoče zamenjam!

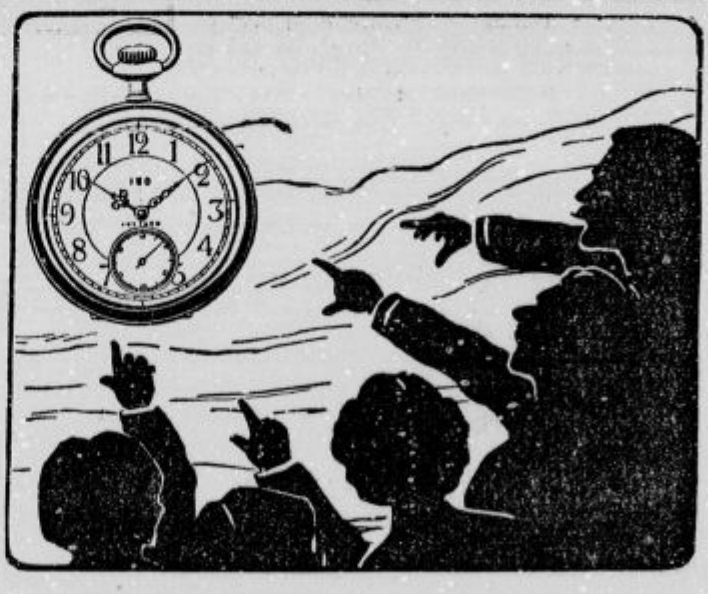

Velika izbira ur, verižic, prstanov, lepotičja, daril itd. v velikem

krasnem ceniku,

katerega zahtevajte zastonj in poštnine prosto.

Zlato uro zastonj!

Natančneje v krasnem ceniku, ki se pošije zastonj in poštnine prosto.

Tako sodijo vse stranke. Tisoč takih pisem Vam lahko pokažem:

Po letih še ni popravila potrebna!

Moji znanci so zelo iznenadeni, da ona kovinasta ura, katero sem pri Vas kupil K 4·10, še ni bila popravljena in gre vedno dobro. Pošljite mi sedaj ravno tako za mojega nečaka. Vsoto K 4·10 pošljem istočasno po poštni nakaznici na Vas.

Vas najlepše pozdravljam

Skaričevo pri Krapini. Franc Mlinarič, pos.

Vse ure so natančno preizkušene!

Lastna znamka „IKO" svetovnoznana. Svetovna razpošiljalnica *Lastna protokolirana tovarna ur v Švici.*

H. SUTTNER samo v LJUBLJANI št. 1.

Nobene podružnice. Svetovnoznana radi razpošiljanja dobrih ur. Nobene podružnice.

Gospodarska Zveza v Ljubljani

ima v zalogi sledeča krmila:

Orehove tropine (cele) v ploščah po K 84— in zmlete à K 87·— za 100 kg brez vreč.

Rapsove tropine v ploščah po 76 K brez vreč à 100 kg.

Oljnke sladkorne pese v balah in vrečah po 50 kg à K 53·— za 100 kg brez vreč.

Sladkorno krvno klajo po 51·— K za 100 kg z vrečama vred.

Poljedelci! Naročajte pri Gospodarski zvezi **semena, ječmen, domačo in nemško deteljo,** grašico **in semensko koruzo za zeleno krmo.**

Kmetovalci! Preskrbite si od Gospodarske zveze **kajnita, kalijevo sol,** 8% kalijev, 18—20% **mineralni** in **kostni superfosfat,** mešana gnojila, zlasti 14% žlindro, ki se dobi v papirnatih vrečah po 50 kg za K 10·— à 100 kg z vrečo vred. Naročniki naj dostavljajo lastne vreče franko naš naslov, sicer se naročila ne bodo mogla izvršiti, ker železnica v papirnatih vrečah blaga ne sprejema. Dobi se tudi v platnenih vrečah po 13·20 K à 100 kg z vrečo vred.

Odslej prodaja knjižico „Živinorejci in vojna" Katoliška Bukvarna.

Gospodarska zveza pa **nakupuje** tudi po najugodnejših cenah koruzne storže, ajdove, proseno in druge pleve.

Poljedelske stroje, motorje, mlatilnice itd. naročajte le pri **Gospodarski Zvezi.**

Izborno se je obnesło za vojake v vojski in sploh za vsakega kot najboljše

bol oblažajoče mazanje

pri prehlajenju, reumatizmu, giht, influenci, prsni, vratni in bolesti v krsu

Dr. Richter-ja

Sidro-Liniment. capatel compos.

Nadomestilo za

Sidro-Pain-Expeller.

Steklenica kron — 90, 1·40, 2·—.

Dobiva se v lekarnah ali direktno v Dr. Richter-ja lekarni „Pri zlatem levu", Praga, I., Elizabetina cesta 5.

Dnevno raspošiljanje.

Jaz Ana Csillag

s svojimi 185 cm dolgimi orjaškimi **Lorelejskimi lasmi,** ki sem jih dobila **po 14 mesečni rabi** pomade, ki sem jo iznašla sama. To je edino sredstvo proti izpadanju las, za njih rast in negovanje, za ojačitev lasišča, pri moških krepko pospešuje rast brade, in že po kratki dobi daje lasem in bradi naravni blesk in polnost, in jih varuje pred prezgodnjim osivenjem do najvišje starosti.

Lonček po 4, 6 in 10 kron.

Po pošti se pošilja vsak dan po vsem svetu s poštnim povzetjem ali denar naprej iz tovarnice, kamor je nasloviti vsa naročila

Ana Csillag, Dunaj I, Kohlmarkt 11.

Ako naročite

in to nemudoma storite,

1 srečko avstr. rdečega križa, 1 srečko ogrskega rdečega križa, 1 srečko budimpestanske bazilike, 1 dobitni list 3% zemlj. srečk iz leta 1860, 1 dobitni list 4% ogrskih hip. srečk iz leta 1884. (Kolekini obrok za vseh pet srečk ozir. dobitnih listov samo 6 kron 12 žrebanj vsako leto, glavni dobitki 630.000 K)

dobite igralno pravico do dobitkov ene turške srečke v znesku do

4.000 frankov popolnoma zastonj!

Pojasnila in igralni načrt pošilja brezplačno:

Srečkovno zastopstvo 12, Ljubljana.

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani,

r. z. neč. živil. in rentno, nezg. in jamst. zavarovalnica

sprejema zavarovanja na doživetje in smrt, otroških dot, renina in ljudska, nezgodna in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije. Udeležba na dividendah pri življenski zavarov. **že po prvem letu.**

Stanje zavarovanj koncem 1914 K	173,490.838·—
Stanje gar. fondov koncem 1914 K	48,732.022·70
V letu 1914 se je izplačalo zavarovancem na dividendah čistega dobička . . . . . K	432.232·60

Kdor namerava skleniti življenska zavarovanje voljavno hrali za vojno zavarovanje, naj se v lastno korist obrne do podružnice.

Prospekti zastonj in poštnine prosto.

Sposobni zastopniki se sprejmejo po najugodnejših pogoji.

Marije Terezije cesta 12.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta štev. 6, nasproti hotela „Union" za frančiškansko cerkvijo sprejema hranilne vloge vsak delavnik dopoldne od 8 do 1. ure in jih obrestuje po

4½%

Vloge v „Ljudski posojilnici" so popolnoma varno naložene, ker posojilnica daje denar na varna posestva na deželi in v mestih.

Rezervni zakladi znašajo okroglo kron 800.000·—. Stanje hranilnih vlog je bilo koncem leta 1915 23 milijonov kron.

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje zavod sam za svoje vložnike, tako da dobe le-ti od vsakih 100 kron čistih 4 krone 50 vinarjev na leto.

„Ljudska posojilnica" sprejema vloge tudi po pošti in daje za njih vplačilo na razpolago poštne položnice. Sprejema tudi vloge na tekoči račun ter daje svojim zadružnikom posojila proti vknjižbi z amortizacijo ali brez nje, na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. — Menjice se eskomptujejo najboljše.

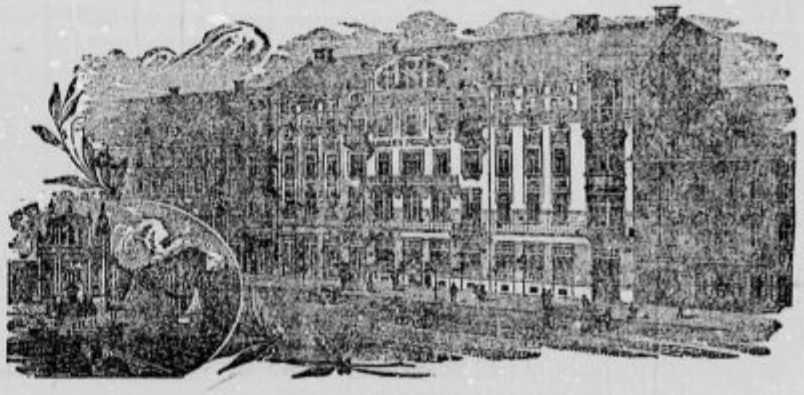

Izdaja konzorcij „Domoljuba". Odgovorni urednik **Jožef Gostinčar,** državni poslanec. Tiskala Katoliška tiskarna.